I Dragonfjellets skygge – fiskeplasser ved Ramberg

Av Edmund Schilvold

Rambergnebba, eller bare ”Nebba”, som den kalles av venner, er en av de desidert fineste fiskeplassene på Jeløya. På avstand ser den temmelig ugjestmild ut, der den reiser seg opp fra vannet som en mørk og bratt bergvegg og går over i det ville, skogkledte Dragonfjellet, midt mellom de vennlige sandstrendene ved Refsnes Gods i sør og Fuglevik gård i nord.

Kommer en nærmere vil en imidlertid se at ”bergveggen” slett ikke er så bratt og utilgjengelig som en skulle tro, spesielt ikke det nordre partiet, der berget glir over i roligere former og fortsetter ned i den idylliske Rambergbukta. Langs deler av dette partiet former berget ei hylle langs vannkanten, brei nok til at en kan kaste fra den med en ti-fots stang uten å slå inn i steinveggen bak. Denne hylla står ofte under vann ved springflo, men Nebba har tenkt på slike dager også. Ved kraftige bølger eller springflo kan en nemlig bare trekke seg tilbake til en annen avsats som ligger et par meter over den første. Opp dit når selv ikke de høyeste bølgene, noe den frodige vegetasjonen viser tydelig om våren. Her oppe setter en selvsagt vesker, sekker og annet utstyr.

Som om ikke dette var nok, tilbyr Nebba også perfekte overnattingsmuligheter. Midt mellom den første og den andre avsatsen former berget ei avlang skål fylt med fin, tørr grus, akkurat stor nok til to soveposer. Dessuten er en på trygg avstand fra myggen og andre innpåslitne nattegjester oppe ved skogbrynet, samtidig som en ligger langt nok fra vannkanten til å unngå å bli vekket av bølger og sjøsprøyt. Som du kan tenke deg er ikke dette stedet å gå lange turer i søvne, så om du skulle ha slike tilbøyeligheter, får du sørge for å knyte godt igjen før Ole Lukkøye kommer...

For de som insisterer på telt, har Nebba en egen teltplass, høyt hevet over sjøen, oppe i skogbrynet. Atkomsten er noe bratt, men enkel. Fra den høyeste avsatsen fører en smal sti deg nesten loddrett oppover mot skogen og Dragonfjellet. Rundt tjue meter høyere opp tar stien innover i skogen, rett bort til en lysning som passer utmerket til et topersoners Helsport Telemark. Når spetakkelet er slått opp og klart til overnatting, kan du stikke bort på utsiktsposten ved stien du kom opp og nyte synet av fiskeplassene, nå i fugleperspektiv. Dersom vannet er stille, vil du tydelig se hvordan den grunne leopardbunnen langs den nordligste delen glir over i tang og stein og forsvinner i djupet, rett foran de fineste standplassene på den nedre avsatsen.

Utenfor den midtre og sørlige delen av Nebba går det nemlig rett ned. En 25 grams sildesluk synker i opp til femten sekunder før snøret blir slakt, og er det strøm i vannet, kan du beregne dobbelt så lang tid. Her kan du velge om du vil avsøke vannlagene etter sei og makrell, eller pilke deg innover etter torsk. Her er det nemlig djupt nok til at stimene av sei og makrell kommer helt inn under føttene dine, og langs bergveggene beiter koketorsken...

Skulle du få lyst til å prøve på grunnere vann, er det bare å forflytte seg noen meter nordover, inn mot bukta. Her finner du et gruntområde som strekker seg mange hundre meter nordover, tvers over Rambergbukta og over til steder som Flantorsk og Nes. Nebba ligger akkurat der disse grunnene stuper ned mot djupere vann. Inne på grunna er naturligvis muligheten for sjøørret tilstede. Våren 1998 ble det tatt en på hele fire kilo her inne, og det er ikke uvanlig å få en og annen rundt halvkiloen. Grunna kan også være gavmild når det gjelder torsk. I mai 1999 fikk jeg en på 5,2 her. Litt lenger inn i bukta, der sand- og mudderbunnen overtar, lurer flyndra. Selv har jeg bare fått skrubbe (den største oppunder kiloen) her, men jeg har hørt rykter om at både piggvar og rødspette lurer lenger ute.

For fluefiskere iført vadere skulle de indre delene av bukta være et fantastisk utgangspunkt. Med grunner som strekker seg opptil flere hundre meter utover, skulle selv de mest kresne ha plass nok. Foruten ørreten kan en friste torsk og flyndre, gjerne med børstemarkimitasjoner. Vær imidlertid oppmerksom på bølgene fra de store fergene som passerer langt der ute i fjorden. Fem-ti minutter seinere når bølgene deg, så det kan være en god ide å ta kaffepause så snart for eksempel ColorLine har passert.

Vær også oppmerksom på tidevannsstrømmen, som kan være temmelig sterk. Når sjøvannet renner forbi Nebba som i ei elv og gjør det vanskelig å nå bunnen med alt under førti gram, er det neppe noen god ide å stå med vann til brystet langt ute i bukta. Uansett er vadebelte, vadestav og oppblåsbar flytevest å anbefale, just in case...

Dersom du har lest så langt, sitter du kanskje og river deg i håret og tripper etter å prøve fisket. Nå skal jeg ikke ødelegge entusiasmen, men litt kaldt sjøvann i blodet skader ingen, så la oss få det overstått. Fisket på Nebba er like lunefullt som været i fjellet. I verste fall kan det gå uker mellom hvert napp. Nebba kan få selv de mest sta fiskere til å miste tålmodigheten. Tusenvis av kast og flere uker uten så mye som en torskepinne kan gjøre selvtilliten temmelig frynsete. På høsten og vinteren kan det da lønne seg å prøve andre steder, og la Nebba få hvile i noen uker. Men i mai og juni, når seien og makrellen er i farvannet, gjelder det å stå på og fiske til du blir blå i trynet. Dra ut hver gang når du har muligheten, ellers kan du komme til å angre bittert. Nebba er nemlig utspekulert. Den kan ikke tenke seg noe morsommere enn å la disse stakkars fiskerne slite til de bare tenker på en

god natts søvn, for så å slå til med et eventyrfiske akkurat den dagen du skrur av vekkeklokka og blir liggende i senga. Mer enn en gang har jeg vært oppe før soloppgang flere dager på rad, for å ”forsove” meg akkurat den morgenen sei- eller makrellstimen kom inn i bukta. En får gjerne høre om sine feilgrep, for i ”makrelltida” er det fullt av fiskere på Nebba alt før sola kommer opp, hver helg.

Er det så bare tilfeldigheter som avgjør om du får fisk når du drar til Nebba? Selvfølgelig ikke. Etter å ha fisket der i over åtte år, kan jeg nevne de viktigste faktorene.

En er *årstida*. Den fineste tida på Nebba er mai og juni, altså vår og tidlig sommer. Da er det ennå muligheter for fin torsk, sjøørreten er i farvannet og du kan oppleve eventyrlige fangster av sei og makrell. Dessuten er det fra mai av rikelig med sol der. På seinsommeren dabber gjerne fisket av, kanskje fordi vannet blir for varmt. Makrellen og seien forsvinner ut på djupere vann igjen, og torsken er helt fraværende. Utover høsten tar torskefisket seg opp igjen, men da begynner sola å forsvinne, noe som gjør andre plasser mer fristende. På vinteren skygger åsen bak helt for sola, og gjør bokstavelig talt livet surt for de få innbitte fiskere prøver seg (jeg er en av dem).

Den andre er *tid på dagen*. Å komme ruslende til Nebba på formiddagen er normalt synonymt med bomtur. I ”makrelltida” kan en få en og annen slenger, men sjelden noe mer. Dersom fisken kommer inn, kommer den gjerne på morgenen, og med ”morgen” mener jeg fra soloppgang og tre-fire timer utover. Ingen regel uten unntak, naturligvis, men vil du oppleve hva Nebba virkelig kan by på, drar du dit i grålysningen.

Å stille vekkeklokka på tre eller fire har dessuten fordeler utover det rent fiskemessige. Det er noe magisk over det å gå nedover mot din kjære fiskeplass rett før sola kommer opp, når svarttrosten synger fra de mørke trekronene, når lufta dufter doggfriskt av vår og nytt liv og stjernene må vike for morgenhimmelens varme glød. Så kommer du ut av skogen, ut i lyset fra den stille fjorden, der måkene speider etter vak og sildestimene glitrer som sølv mot det mørke djupet. Kanskje ser du noen skikkelser mellom steinene der nede, nye og gamle fiskekamerater som nyter en tidlig morgenkaffe eller prøver noen forsiktige kast, og du tenker at du opplever noe spesielt, og at det var verdt å komme seg tidlig opp.

Så, mens du kjenner de siste rester av trang til søvn forsvinne, stormer du ned på avsatsen, holder snøret opp mot solrenninga for å se mens du rigger sluk og opphenger og trekker morgenstunden inn i fulle drag. Det haster med å kapre en av de beste stedene før enda flere kommer ned, så du setter stanga forsiktig fra deg nede ved vannet som en markering, og trekker deg

tilbake for en fiskeprat. Ingen har fått noe enda, men i går var'n der, får du høre.

Mens himmelen gløder sterkere og sterkere i øst og fjorden ligger stille som fløyel, ja som vin, kan du ikke la være å tenke at du er priviligert som har denne fantastiske hobbyen, denne fiskelysten som drar deg ut i naturen til tider på døgnet de færreste noensinne opplever. Når du tar de første kastene blafrer ennå lysene på den andre siden av fjorden, på Hurumlandet, ned Drammensfjorden og i Horten. Ennå sover Norge, ennå ligger en fredfull stemning av forventing og optimisme over fjorden. Bare en fjern båtdur bryter roen, men som den fjerner seg, bare framhever den stillheten, helt til den glir over hviskingen fra bølgene og blir en del av morgenen, av mulighetens land.

Brått blir du revet ut av tankene, for snøret rives av snella alt før du har rukket å begynne å sveive inn, glemt er alle fiskeløse bomturer. Makrellen er her, i enden av snøret ditt! Rundt deg skjer det samme. Stang etter stang spennes i mothogg og løftes til kamp. Snart spreller de første på land, med skinn som skimrer av sølv og perlemor. Ja, fiskelykke kan være så mangt, men Nebba en tidlig morgen i mai eller juni kan definitivt være et eksempel...

- Det høres jo flott ut, men jeg vet knapt hvor Jeløya er. Hvordan kommer jeg til denne Rambergnebba fra for eksempel Oslo?

Ikke noe problem. Jeg går ut fra at du har bil, eller i alle fall kan låne en. Kjør inn på E6 og vend nesa sørover, mot Moss. Unngår du den verste rushtida, skulle det ta under 40 minutter fra Oslo til fylkesgrensen mot Østfold, hvor firefeltsveien går over to felt. Herfra er det bare knapt ti minutter til avkjøringen til Moss. Fra avkjørselen tar du til høyre i rundkjøringa, gjennom Mosseporten tunnel og ned gjennom Moss sentrum i retning ferja Moss - Horten. Men istedenfor å ta av ned til ferjeleiet, kjører du rett over Kanalbrua. Endelig framme på Jeløya, kjører du rett oppover hovedgata – Helgerødgata. Hold rett fram til du kommer over bakketoppen og begynner å rulle nedover. Du ser nå skogen og de bølgende jordene i Søndre Jeløy landskapsvernområde på venstre side. Kjører du videre rett utover ender du opp på den gamle herregården Alby, der det velkjente Galleri F15 nå ligger. Ta isteden første vei til høyre, til Refsnes. Ignorer blokkene oppunder åsen på høyre side, men merk deg Refsnes Gods på nedsiden av veien, rett nedenfor dagligvarebutikken. Det er ikke mer enn et halvt århundre siden hele området var kulturlandskap og skog. Hadde det bare blitt bevart slik...

Vel, la oss ikke begynne å mimre. Forsett nedover bakken til du kommer helt ned til stranden. Sett bilen i svingen, grip fiskeutstyret og gå innover sletta, mot skogbrynet. Lar du blikket følge stranda nordover, vil du se Nebba som et svart fjell der bukta slutter. Men ikke prøv deg på snarveien langs stranda. med mindre du liker fjellklatring. Der skogen begynner tar du inn på hovedstien og følger den innover, gjennom naturreservatet og edellauvskogen, over en liten bekk og oppover bakken, opp i Dragonfjellet. Stien følger åskanten, så du kan nyte utsikten utover fjorden, hele tiden med Refsnesstranda tjue-tretti meter under deg, nedenfor stupet. Etter ti-femten minutter deler stien seg i to. Den ene går opp til Ramberggårdene, den andre ned mot sjøen til Nebba. Du tar altså til venstre. På veien nedover vil du se teltplassen jeg nevnte. Et par minutter og nok en bratt bakke seinere skulle du være framme. I øst vil du se Rambergbukta, i nord Neshalvøya og Bjørnåsen og i vest Hurumlandet. Da skulle det bare være å begynne fisket! Du tok vel med deg overnattingsutstyr, slik at du kan bli til neste dag?

Harde fakta:

Hvor: Vestsida av Jeløya, Moss kommune i Østfold.
Sesong: Hele året, men best fra mai til juli.
Fiskeslag: Torsk, sei, makrell og sjøørret. Flyndre i bukta.
Bunnforhold: Brådjupt, men grunnere i nord. Hovedsaklig berg, bevokst med tang og tare. Leopardbunn som går over i ren sand- og mudderbunn lengst nord.
Metoder: Tyngre slukfiske, men muligheter for fluefiske i bukta.
Natur: Relativt urørt. Kulturlandskap med store skogsområder.